

**VILTVÅRD FÖR ETT
RIKARE LANDSKAP**

UPPFÖDNING OCH UTSÄTTNING

FOTO: POUL-ERIK JENSEN

UPPFÖDNING OCH UTSÄTTNING

Uppfödning av fasaner, gräsänder och rapphöns för utsättning har en lång tradition i Sverige och i många andra länder. Syftet med utsättningen är att etablera eller förstärka det naturliga viltbeståndet, öka mångfalden samt öka möjligheterna till jakt samt därmed även öka markens avkastning.

För att lyckas med utsättningen krävs oftast omfattande biotopvård och viss predator kontroll. Att föda upp och sätta ut vilda fåglar kräver goda kunskaper om de arter som man vill föda upp. Uppfödning och utsättning av fågel måste utövas med stor noggrannhet om man ska lyckas fullt ut. Det är av stor betydelse att fåglarna har det bra och att de hanteras i så naturnära miljöer som möjligt.

Vad säger lagen?

Alla viltuppfödare, oavsett omfattning, ska vara registrerade hos länsstyrelsen. Fångst, hållande av fasaner, rapphöns och gräsänder regleras i jaktförordningen och Naturvårdsverkets författningssamling. Alla djur som hålls i fångenskap omfattas av Djurskyddslagen och Djurskyddsförordningen. Alla som i samband med en ekonomisk verksamhet transporterar levande ryggradsdjur måste också kunna visa upp ett kompetensbevis på utbildning om djurs välbefinnande under transport. Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnds (TYA) utbildning är till exempel godkänd av Jordbruksverket.

Jaktetiska riktlinjer

Det är självklart viktigt att följa de lagar och bestämmelser som reglerar denna hantering. Svenska Jägareförbundet har dessutom, tillsammans med Svenska Kennelklubben, Sverige Jordägareförbund och Viltmästareförbundet, tagit fram *Jaktetiska riktlinjer för uppfödning, utsättning och jakt på fasan, rapphöna och gräsand*. Riktlinjerna finns att ladda ner från Svenska Jägareförbundets hemsida.

FÅGLAR I VOLJÄR

Voljär är ett annat ord för stor bur, fågelhus. Det finns olika sorts voljärer. Avelsvoljär (där avelsfåglarna bor), ägglägningsvoljär (där avelsfåglarna lägger sina ägg), uppfödningvoljär (för de kläckta kycklingarna) och utsättningsvoljär (för kycklingarna vid utsättningen i markerna). För alla voljärer, utom utsättningsvoljären, behövs tillstånd från länsstyrelsen.

Fåglarna ska ha tillgång till mat, vatten, vind- och regnskydd. Fåglarna ska skyddas mot predatorer. Kycklingar/ällingar ska dessutom ha tillgång till en värmekälla. Målsättningen ska vara att fåglarna ska kunna utföra sina normala beteenden och erbjudas sysselsättning under den tid de befinner sig i en uppfödninganläggning.

Platsen där en avels- eller uppfödningvoljär placeras på bör vara väl-dränerad. Fuktig jord kan fungera som mellanvärd för olika sjukdomar, vilka kan överleva under mycket lång tid. Om man har möjlighet bör man efter två till tre år flytta uppfödningvoljären till en ny plats. I annat fall krävs det att översta jord- eller gruslagret tas bort efter varje säsong. Sedan bearbetas och kalkas ytan innan ett nytt lager grus läggs på. Därefter får voljären ligga i så kallad träda tills den kan tas i bruk igen. Det går också att använda desinfektionsmedel, rådgör med veterinär.

Avels- och ägglägningsvoljär för fasaner ska innehålla grusbädd. Dessutom ska den vara säker mot yttre störningar som kan framkalla stress. En del av voljären bör vara säkrad mot regn så att grusbädden alltid är torr. Fåglarna ska skyddas mot drag och voljären ska utformas så att fasanerna inte kan skada sig på sidor eller tak. Det ska finnas tillgång till sittpinnar och gömslen. Kycklingar över tio dagar bör ha tillgång till voljär eller förgård. Kycklingar över 18 dagar bör ha tillgång till större voljär med vegetation eller annan naturlig miljö.

Ägglägningsvoljär för raphöns ska vara utformad på samma sätt som för fasaner, med möjlighet att gömma sig och ha gömsle för redet. Raphöns över fyra veckor ska ha tillgång till voljär med sand, grus eller jord i botten, gärna med vegetation i.

Rekommenderat antal fåglar

Rekommendationerna har tagits fram av Viltmästarförbundet och anger det maximala antalet fåglar per ytenhet i voljärer. Det finns dock fördelar med att minska antalet. Nattetid kräver fåglarna mindre yta.

Fågelart	Ålder	Max antal
Fasaner	3–7 veckor	17 fåglar/m ²
	8–9 veckor	10 fåglar/m ²
	10–13 veckor	4 fåglar/m ²
	över 15 veckor	2 fåglar/m ²
Raphöns	4–8 veckor	20 fåglar/m ²
	9–13 veckor	12 fåglar/m ²
	över 13 veckor	7 fåglar/m ²
Gräsänder	2–3 veckor	10 fåglar/m ²
	4–5 veckor	5 fåglar/m ²
	6–7 veckor	2 fåglar/m ²
	över 8 veckor	1 fågel/m ²

FOTO: POUL-ERIK JENSEN

Avelsvoljär för fasaner med stagar och skydd. FOTO: POUL-ERIK JENSEN

AVELSFÅGLAR

Äggproduktionen stimuleras av att avelsfåglarna vistas i en så naturlig miljö som möjligt. För fasaner och raphöhns bör det finnas avgränsningar i voljären i form av rishögar eller liknande. Fåglarna bör ha möjlighet att lägga sina ägg på torra och skyddade platser. Risken finns annars att äggen läggs slumpvis på marken och då kan träck bidra till spridning av mikroorganismer som kan förstöra ägget.

För att kunna bedriva uppfödning av fasaner behövs avelsfåglar. Dessa bör ha gått ute en period över vintern innan de fångas in under februari-mars för att placeras i en voljär. Det är en fördel med mindre grupper av avelsfåglar tillsammans. Dessa fåglar står sedan för den äggproduktion som krävs. Fasanen värper i vilt tillstånd 5-17 ägg och under kontrollerade former i voljär det dubbla. Fåglarna utfodras med lämpligt avelsfoder för fasaner och raphöhns samt grus för matsmältningen och snäckskal för att äggen ska bli hållbara.

Att hantera raphöhns i uppfödningssammanhang tillhör den svåraste delen av uppfödning av vildfåglar. Avelsfåglarna hålls i voljär över vintern. När det gäller raphöhnsen måste man vara extra vaksam just under deras utparning som sker i månadskiftet februari-mars. Det är hönan som väljer tupp och de två ska sedan ha en egen voljär att vistas och häcka i. En raphöna värper 12-20 ägg i vilt tillstånd och i voljär ungefär det dubbla.

HANTERING AV ÄGG

Äggen bör samlas in minst ett par gånger om dagen. Det nyvärpta ägget är skört och hanteringen bör ske så skonsamt som möjligt för att undvika skador på skalen. Är äggen smutsiga ska de rengöras och desinficeras omgående.

Om äggen ska lagras bör de förvaras mörkt och svalt, i en temperatur mellan 13-17 grader och med en luftfuktighet på cirka 75 procent. Det bör finnas möjlighet att vända äggen en gång per dygn. Lagra inte äggen mer än högst två veckor.

Om man köper ägg bör man ta äggen från en välrenommerad uppfödare. Under första delen av äggläggningssäsongen är äggen som bäst. Kontrollera ytan och jämnheten på skalet och att de är rena. Smutsiga ägg får under inga omständigheter läggas till ruvning.

RUVNING OCH KLÄCKNING

Bäst resultat uppnås om äggen läggs till ruvning så fort som möjligt, oavsett vilken metod man ruvar dem på. För den lilla uppfödningen kan det vara fullt tillräckligt att använda sig av "naturmetoden". Här tar man hjälp av tamhöns som ruvar äggen och sedan blir fostermamma och tar hand om de små kycklingarna tills de kan klara sig själva. Den bästa ruvhönan ska helst vara av en lättare typ, som till exempel dvärghöns

FOTO: POUL-ERIK JENSEN

Att använda en ruv- och kläckmaskin är ett rationellt sätt att få fram kycklingar och ällingar på. Maskinerna rymmer ofta ett större antal ägg än vad en ruvhöna klarar av. Det finns olika typer av ruvare. Flatruvaren rymmer allt från ett tiotal till något hundratal ägg och skötseln är manuell. Denna lämpar sig väl för hobbybruk. Ägg från de olika arterna måste ruvas var för sig då de har olika krav på ruvtid och övrig hantering i maskinen.

När äggen kläckts föds kycklingarna eller ällingarna upp antingen under en tamhöna eller i ett anpassat uppfödningshus med lämplig värme och möjlighet till utevistelse i en voljär. Gräsänder måste ha tillgång till vatten att simma i.

Utfodringen av de nykläckta kycklingarna kan ske med färdigt fasan- eller kycklingfoder. För att få igång foderintaget omgående kan man blanda fodret med ett hårdkokt, finfördelat ägg. Fodret får inte vara för fint malet utan snarare som kross. De nykläckta fåglarna ska ha fri tillgång till friskt vatten.

Om man har nykläckta kycklingar i kullhus eller liknande är underlaget viktigt. Ett tips kan var grovt kutterspån eller små wellpappbitar. Varning för att använda sågspån. Kycklingarna äter sågspån och när de får i sig det sväller spånen och de får förstoppning och dör.

Fjäderätning

Problem med fjäderätning och kannibalism kan uppstå i besättningar med rapphöns och fasaner. Det gäller vuxna fåglar såväl som kycklingar. Faktorerna som framkallar fjäderätning kan vara många, till exempel fel sammansatt foder, olämplig miljö, för varmt eller för kallt i kullhuset. Det kan också vara en för liten voljär som saknar avgränsningar.

Miljön som fåglarna hålls i bör så långt som möjligt likna fåglarnas vilda miljö. Skapa därför avgränsningar och skydd samt sysselsättning, oavsett om det är avelsfåglar eller kycklingar. Förse fåglarna med nya, gröna växtdelar dagligen, till exempel rötter från brännässlor, fodermärgkål, kvistar med blad på eller annat som håller dem sysselsatta. Ibland kan det bli nödvändigt att sätta på så kallade näbbringar en kort period fram till dess att de ska släppas ut i det fria. Ringarna ska tas av före utsättningen.

Köpa kycklingar och ällingar

Den som inte har möjlighet att hantera ägg kan köpa kycklingar och ällingar för utsättning. Det finns både dagsgamla och utsättningsfärdiga fåglar. Dagsgamla fåglar är billigare, men kräver plats för en anläggning med bland annat värmelampa och kräver tillstånd. Enklast är förstås att köpa utsättningsfärdiga fåglar, men tänk på att i god tid ha förberett utsättningsplatsen eftersom fåglarna måste sättas ut direkt vid leveransen. Kom också ihåg att beställa i tid, annars är det risk att du blir utan.

Om du köper utsättningsfärdiga kycklingar så tänk på att i god tid ha förberett utsättningsplatsen eftersom fåglarna måste sättas ut direkt vid leveransen. Här fasan kycklingar. FOTO: POUL-ERIK JENSEN

HYGIEN OCH SJUKDOMAR

Varje art har sina förutsättningar och krav men sammantaget kräver uppfödning av vilt stora kunskaper, noggrannhet och framför allt renlighet. Hygienen är nyckeln till framgång och det gäller under alla stadier - från avelsfåglar i voljär, kycklingar, till ruvare, kläckare och uppfödningshus. Även utsättningsplatsen ska vara på topp.

Antalet sjukdomsframkallande mikroorganismer i fåglarnas omgivning har stor betydelse och detsamma gäller graden av immunitet, fåglarnas miljö, skötsel, stress och ärftliga faktorer. Många infektioner går inte att behandla med mediciner. Det är därför viktigt att hantera anläggningen på bästa sätt. Vid ett minimalt tryck av smittor och ett välfungerande immunförsvar är fåglarna i stånd till att med egen kraft bekämpa en eventuell sjukdom.

Människor kan sprida smitta. Undvik därför kontakt med fåglar från andra uppfödare och var försiktig med att visa upp anläggningen. Gör upp arbetsrutiner, till exempel att börja hos de yngsta och sluta hos de äldsta. Sjuka djur tas om hand till sist. Har du varit hos sjuka djur, byt kläder och skor eller stövlar. Desinficera skor eller stövlar mellan besöken i avdelningarna. Detsamma gäller alla de redskap som används i anläggningen, håll dem rena och desinficera dem regelbundet.

Ett flertal sjukdomar smittar fåglarna genom att de får kontakt med träck, undvik därför att de får kontakt med varandras träck. Se till så att vatten och fodertråg placeras på en ram av nät så att spillningen försvinner utan kontakt med fuktiga ytor. Rengör ofta och regelbundet. Spillning på sittpinnar och andra frekventa platser tas bort regelbundet med efterföljande desinfektion eller strö med extra grus eller strössel. Professionella uppfödare använder ofta vattenautomater med nippelbevattning och tillsätter elektrolyter vilket minskar behovet av medicinering och stimulerar vätskebalansen. Kontrollera med veterinär om vad man kan använda.

Ett flertal av de sjukdomar som uppträder i en viltuppfödning är identiska med de sjukdomar som finns i anläggningar med annan yrkesmässig fjäderfäproduktion. Kontakt mellan traditionell fjäderfäproduktion och vilda fåglar utgör en konstant fara för smittorisk. Därför är det mycket viktigt att i så stor utsträckning som möjligt isolera viltuppfödningen från omgivningen.

Hanterar man flera olika arter, till exempel fasaner och änder, i en uppfödninganläggning är det viktigt att skilja på arterna genom att man har anläggningarna en bit ifrån varandra. En art kan bära på en typ av mikroorganismer utan att drabbas av den medan det för en annan art kan få allvarliga konsekvenser. Ett sådant exempel är salmonella och kolibakterier, som är vanligt hos änder och gäss. Där kan samma sjukdom drabba fasaner och ge en extremt stor dödlighet.

Det kan ofta vara svårt för en lekman att bedöma olika sjukdomsförlopp och ställa diagnoser. Därför är det viktigt att kontakta veterinär så fort som något onormalt inträffar med fåglarna. De sjukdomar som kan drabba fåglar i en uppfödninganläggning är många, några är dock vanligare än andra, till exempel gapmask, coccidios, kolibakterier och salmonella. På SVA:s (Statens veterinärmedicinska anstalt) hemsida kan man läsa mer om olika sjukdomar.

Fasankycklingar tillsammans med en tamhöna. FOTO: POUL-ERIK JENSEN

UTSÄTTNING AV FASANER

Fasaner trivs gärna i bruten terräng med omväxlande biotop. Det ska finnas täta buskage som skydd, men också öppna soliga ytor och helst lämpliga träd som de kan flyga upp i på natten. Kycklingarna bör vara 6-8 veckor gamla vid utsättningen. Ju tidigare desto bättre eftersom fåglarna mår bäst av att vara ute i det fria. Tidpunkten beror på vädret och fåglarna ska vara i god kondition och väl fjädrade. Det är bra om de börjat träna. Vid utsättningen ska vädret vara soligt och torrt. Har du en tamhöna tillsammans med kycklingarna så får det heller inte blåsa för mycket, då är risken stor att kycklingarna inte hör hönans lockläte.

En fördel kan vara att hägna in platsen där fåglarna ska sättas ut, att bygga en så kallad utsättningsvoljär. I voljären skyddas kycklingarna från predatorer, lösa hundar och annat som kan skrämman dem. Det är också lättare att övervaka och utfodra de utsatta fasanerna. Enklast är att göra en utsättningsvoljär med en typ av plastnät och stolpar, allt i ett, som kan rullas ut och sättas upp på kort tid. På samma sätt kan det rullas in för förvaring till nästa säsong.

Är utsättningen mer eller mindre permanent kan man bygga en utsättningsvoljär av engelsk typ. Det är ett högre nät, 150-200 centimeter, med ett antal ingångar i markplan så att de fåglar som flyger ut enkelt kan komma in i voljären igen. Det blir som en gigantisk ryssja in, men inte ut.

Har du en tamhöna tillsammans med kycklingarna så kan man välja att låta hönan gå lös eller att ha den i bur, men den måste då ha tillgång till foder och vatten. Ska den gå lös så måste man ha en voljär, annars är risken att hönan vandrar iväg med kycklingarna. Även om du köper utsättningsfärdiga kycklingar så kan du få med en höna eller två. En del uppfödare har den tjänsten. Tamhönan måste vara med från dag ett.

Två varianter av utsättningsvoljärer. FOTO: POUL-ERIK JENSEN

Var försiktig vid utsättningen så inte alla kycklingar flyger iväg och kanske hamnar utanför voljären. Ställ gärna transportlådan nära ett buskage eller annat skydd. Öppna lådan bara till hälften och lämna sedan platsen så att kycklingarna kan ta sig ut i lugn och ro. Alla foderautomater och vattentråg ska vara väl fyllda redan innan.

Oavsett om du har en utsättningsvoljär eller inte så är det bra att sätta upp två till tre eltrådar runt om utsättningsområdet för att hålla de små rovdjuren borta. Häng också upp en radio som är på dygnet runt. Något sorts blinkande ljus eller att hänga upp blänkande CD-skivor eller remsor av aluminiumfolie, tomma säckar kan också fungera som skydd. Naturligtvis förlorar dessa ljud och ljus sin skrämseffekt efter en tid, men de kan skydda kycklingarna under den första viktiga tiden, innan de känner sig helt trygga i markerna.

Oavsett hur många fasaner man sätter ut måste det finnas foder och rent vatten och grus för matsmältningen, både inne och utanför voljären. Fodret måste hållas torrt och får inte ta slut. I voljären ska det finnas ris och buskar liksom möjlighet att bala. Nässlor och annat ogräs ökar trivseln.

I början ska kycklingarna ha det foder som de är vana vid, och i mindre tråg. Gärna på flera platser så att kycklingarna inte behöver kivas om maten. Vänj dem sedan vid spannmål och samma sorts fodertunnor som du tänkt använda på vintern. Det tar ett tag för kycklingarna att förstå hur fodertunnorna fungerar.

Efterhand som tiden går börjar fasanerna sprida sig i området och snart märker man var de trivs bäst. Kom också ihåg att även om din utsättningsplats är bra måste också den omgivande marken vara den rätta för fasaner, annars är det risk att de försvinner. Känner du att omgivningarna inte är riktigt optimala är det bättre att först skapa viltremiser och plantera viltvårdsväxter innan du sätter ut fåglar.

UTSÄTTNING AV RAPPHÖNS

Rapphönskycklingar ska vara 8-9 veckor gamla vid utsättningen. Eftersom kullarna håller ihop under höst och vinter utnyttjar man denna flockkänsla vid utsättningen. En lämplig kullstorlek är 12-16 fåglar.

Ett sätt är att placera en eller ett par vuxna rapphöns i en så kallad utsättningsbur. De vuxna fåglarna varnar för predatorer och lockar på de utsatta kycklingarna så att de håller sig på platsen. Ett annat sätt är att ha en tamhöna i buren. Rapphönskycklingar som är uppfödda med en tamhöna som fostermamma brukar bli väl sammansvetsade och hålla ihop bra.

Ett tredje sätt, om du inte har varken en tamhöna eller vuxna rapphöns, är att släppa ut några kycklingar i taget. De kycklingar som är kvar i utsättningsburen håller då kvar de som är frisläppta. När sedan rapphönsen anpassat sig släpper man ut de sista.

FOTO: MOSTPHOTOS

Naturligtvis måste det finnas vatten och mat både innanför och utanför utsättningsburen. Foderplatsen utanför ska vara skyddad för rovfåglar och hålla fodret torrt. Utsättningsburen byggs av finmaskigt kycklingsnät. I buren ska det finnas skydd för vind och regn. Lägg in lite ris för att öka trivseln. Luta gärna nätramar på utsidan av buren. Där kan de fria kycklingarna ligga och ha skydd från rovfåglar och samtidigt vara nära de vuxna fåglarna eller sina kullsyskon.

Utsättningsburen placeras intill öppen mark, som till exempel en stubbåker eller träda, och med buskar eller högt gräs som skydd bakom buren. Se till att det finns möjlighet för grusbad i närheten. I övrigt så kan man försöka skydda utsättningsplatsen med samma knep som med fasaner.

När du kommer för att mata fåglarna så kommer de utsatta kycklingarna antagligen att flyga iväg. Det gör ingenting, de kommer snart tillbaka. Du kan utnyttja detta om du tränar en fågelhund och låta den leta reda på rapphönsen ute i markerna. När de lyfter flyger de tillbaka till utsättningsplatsen. Samtidigt som du tränar hunden flygtränar du också rapphönsen.

Man bör inte sätta ut flera kullar för nära varandra då det finns en överhängande risk att de går samman till stora flockar. Stora flockar håller dåligt för fågelhundar. Avståndet kan inte preciseras då biotopen och avgränsningarna i utsättningsområdet avgör.

Tre veckor gamla ällingar på väg ut i friheten. FOTO: POUL-ERIK JENSEN

UTSÄTTNING AV ÄNDER

Ällingar är tåligare än fasan- och rapphönskycklingar, klarar sig bättre på egen hand och är i regel trogna utsättningsplatsen. Dessutom kommer honorna tillbaka till trakten med en partner för att häcka säsongen efter.

Som vid all utsättning är förberedelserna viktiga. Börja med att fånga mink! Även om du inte sett en mink på platsen ska du för säkerhets skull sätta ut fällor.

Bäst är om man har tillgång till ett inte alltför stort vatten med vassar och flytbladsvegetation. Det är viktigt att det finns trygga viloplatsen på land. Röj en svagt sluttande och solig strandremsa på minst 20 meter från all vegetation i god tid före utsättningen så att fåglarna har fri sikt när de sitter där. Det är lämpligt att utfodringen sker på samma strandavsnitt.

I brist på, eller som komplement till, en lämplig strand kan en viloflotte vara bra. Bygg den av bräder och ett par inte för tjocka frigolitskivor, så att den flyter ganska lågt. Det går också bra att släpa eller bogsera ut en grov stock i dammen och förankra den.

En annan metod är att på våren hugga grova grenar av salix och lägga dem i vattnet. De lever i flera år och bildar en flytande miniatyrskog av gröna skott och en tät matta av rötter i vattenytan, som drar till sig smådjur. På så sätt bjuds ällingarna på både viloplatsen, skydd, föda och sysselsättning.

Om ällingarna ska präglas ordentligt på utsättningsplatsen får de inte vara för gamla när de släpps ut. Tre veckor är lagom. Se till att välja en solig och torr dag och sätt ut ällingarna på morgonen. Under transporten grisar de ofta ner sig, så de behöver en stor del av dagen till att sitta på land för att torka och få ordning på fjäderdräkten. Det är viktigt att ällingarna har haft tillgång till vatten att simma i sedan de var tio till tolv dagar gamla. Annars tål deras fjäderdräkt inte vatten och utsättningen kan sluta i katastrof.

Mata genom att strö rikligt med korn i vattenbrynet. Är botten mjuk bör du under första tiden lägga huvuddelen på land, men helst så att kornet blir fuktigt. Det ska till en början alltid finnas gott om mat på utfodringsplatsen. Änderna blir ofta tama och simmar avvaktande några meter ut från stranden medan man lägger ut nytt foder. Men om du inte besöker utsättningsplatsen för ofta och så småningom går över till automater, blir de snart skygga och simmar undan i vassen på en stor damm eller lyfter från en mindre så fort du uppenbarar dig.

Gräsandsällingar äter gärna på flottor i vattnet. FOTO: POUL-ERIK JENSEN

OM UTSÄTTNINGEN INTE LYCKAS

Först och främst måste biotopen vara den rätta, det är grunden vid all utsättning av vilda fåglar. Fel foder kan också vara en av orsakerna liksom för hastig övergång mellan till exempel kycklingfoder och spannmål, det är viktigt att byta successivt. Det är heller inte ovanligt att man bortser från predatorangrepp. Det kan vara räva, mård, mink, iller eller rovfåglar som ställer till det. Även katter kan vara besvärliga på en utsättningsplats liksom lösspringande hundar.

Att i god tid jaga och fånga lovliga predatorer är en nödvändighet liksom att se till att det finns bra skydd för fåglarna på utsättningsplatsen. Eltråd och olika skrämseleffekter ökar också skyddet. Dåligt vatten kan vara en orsak till ökad dödlighet liksom sjukdomar som gapmask och coccidios. Om man har möjlighet är det en fördel med en vattenanordning där fåglarna kan dricka ur små nipplar.

VILTVÅRD FÖR ETT RIKARE LANDSKAP

Viltvårdsserien ”Viltvård för ett rikare landskap” togs fram 2008-2010. Efter ett beslut på förbundsstämman 2022 har serien uppdaterats 2024 och två nya delar har kommit till. Projektgruppen, som utöver författarna arbetat med uppdateringen, är Lars Persson, Anders Åkerman, Bernt Karlsson, Niklas Lundberg, Michael Andersson, Elias Turesson och Fredrik Jönsson. Mer information om viltvård hittar du på jagareforbundet.se/viltvard. Där finns fler praktiska tips och där kan du också ladda ner de övriga broschyrerna.

Viltvård för ett rikare landskap
av Fredrik Widemo

Stödutfodring av vilt
av Poul-Erik Jensen

Viltvård för fältvilt
av Poul-Erik Jensen

Uppfödning och utsättning
av Poul-Erik Jensen

Viltvård i odlingslandskapet
av Poul-Erik Jensen

Predator kontroll – jakt och fångst
av Bernt Karlsson

Viltvård för klövvilt
av Roger Bergström och Göran Bergqvist

Återskapa och vårda våtmarker
av Hans von Essen

Viltvård i skogen
av Roger Bergström och Göran Bergqvist

Viltvård för alla
av Bernt Karlsson och Malou Kjellsson

© Svenska Jägareförbundet 2024
Foto omslag: Poul-Erik Jensen
och Malou Kjellsson

Svenska Jägareförbundet